

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

The Development of Supervision Model to Enhance an Experiential Competency For Early Childhood Teachers Under Department of Local Administration

บรรดิษฐ์ ม่วงอ่อง^{1*} สุขแก้ว คำสอน² และเกรียงศักดิ์ สุวรรณวัฒน์³
Bundit Muangong^{1*}, Sukkaew Comesorn², and Keangchak Suvannawat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นด้วยการวิจัยและพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนอนุบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 17 จำนวน 113 คน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม 2) เพื่อออกแบบและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินคุณภาพ 3) เพื่อประเมินสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ จำนวน 9 คน 4) เพื่อประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ จำนวน 9 คน เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนั้นมีความต้องการจำเป็นทุกด้าน 2. รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริม

¹ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Program in Research and Development in Education, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

³ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก

Phitsanulok Provincial Education Office

* Corresponding author; email: ditmuang97@gmail.com

การปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยกระบวนการ 8 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ประชุมวางแผนการนิเทศการสอน (Planning) ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม (Information) ขั้นที่ 3 ทำการนิเทศการสอนและสังเกตพฤติกรรมของครูผู้สอน (Doing) ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศการสอน (Analysis) ขั้นที่ 5 ประชุมหลังการนิเทศการสอน (Post-Observation Conference) ขั้นที่ 6 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing) ขั้นที่ 7 ประเมินผลการนิเทศการสอน (Evaluation) ขั้นที่ 8 รายงานผลการนิเทศ (Report) ผลจากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ผลการประเมินความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการประเมินสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากการใช้รูปแบบการนิเทศ ทำให้ครูมีสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ สมรรถนะครู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

Abstract

This purposes of this research is development of supervision model to enhance an experimental competency for early childhood Teacher under department of local administration. The aim of this research were 1) to study necessity of supervision learning management of early childhood teacher. The simple group was 113 who teach of department of local 17 2) to create and quality check of teaching supervision model with 10 professional. 3) to try teaching supervision model out by Quasi-Experimental research. The simple group is 9 teachers of watjan Sub-district administrative organization. 4) to evaluate teaching supervision model the sample group is 9 teachers of watjan Sub-district administrative organization. Qualitative data analysis, by using statistics Mean (\bar{x}) Standard deviation (S.D.) Result of the research. 1. The need assesment of supervision model to enhance an experimental competency for early childhood teacher under department of local administration with need very. 2. The development of supervision model to enhance an experimental competency for early childhood teacher under department of local administration with 8 steps 1) planning 2) information 3) doing 4) analysis 5) post- observation 6) reinforcing 7) evaluation 8) report of teaching supervision model with 10 professional. Assessment of possible, accuracy, suitability was the most. 3. The development of supervision model to enhance an experimental competency for early childhood teacher under department of local administration after competency learning management of early childhood teacher was at a very. 4. The development of supervision model to enhance an experimental

competency for early childhood teacher under department of local administration after evaluation of usefulness model was at a very

Keywords: Supervision Model, Competency Teacher, Enhance an experimental

บทนำ

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการจัดการศึกษาและมีสิทธิในการจัดการศึกษาได้ทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษาต่อเนื่อง (การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยจะต้องจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐานการศึกษาของชาติ 3 มาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก (คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข) มาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา (จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน) และมาตรฐานที่ 3 แนวทางการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ (การสร้างวิถีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น ได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาท้องถิ่น (ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น, 2558) ซึ่งการจัดการศึกษานั้น โรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบปัญหาประการหนึ่งคือ ขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่งมีขนาดต่างกัน รายได้แตกต่างกัน ทำให้การจัดการศึกษาแต่ละแห่งไม่เท่ากัน ประกอบกับการจัดโครงสร้างในการบริหารจัดการการศึกษามีความแตกต่างจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมาก ซึ่งในโครงสร้างการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไป ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เป็นอีกตำแหน่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะมีการกำหนดกรอบอัตรากำลังขึ้นอยู่กับรายได้และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดกลาง ไม่ได้กำหนดตำแหน่งศึกษานิเทศก์ไว้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.), 2557) และผลของการประเมินคุณภาพการศึกษา จัดเป็นผลสะท้อนมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

จากการศึกษารายงานผลการประเมินคุณภาพการจัดการการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ รอบสาม เมื่อวันที่ 22-27 มิถุนายน 2557 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนไม่มีระบบประกันคุณภาพภายใน การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย ผู้บริหารนิเทศติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ด้านพัฒนาครูพบว่า ครูจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อยครั้ง ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เป็นธรรมชาติ ครูขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ต่อชั้นเรียน ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพและข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ ซึ่งผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ โดยศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาครูและด้านการศึกษาภายใน ด้วยวิธีการ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ครูผู้สอน ผลการศึกษา การประเมินคุณภาพ

การศึกษาภายนอก (สมศ.) ในปี 2557 ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ ความสามารถของครูซึ่งกำหนดอยู่ในสมรรถนะครูยังขาดการพัฒนา ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทุกตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพภายนอก (สมศ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ สมศ. กำหนดไว้ จึงควรพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์

ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่นั่นอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่น่าจะส่งผลโดยตรงทำให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการนิเทศการสอน ดังที่ วัชรภา เล่าเรียนดี (2550: 8) กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการการศึกษาที่มุ่งปรับปรุงกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน และส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยวิธีการหลากหลายวิธี และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยครูให้สามารถปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน คือ การนิเทศการสอนซึ่งอาจเป็นวิธีการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งตรงกับแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของ กรมวิชาการ (2546: 1-2) ที่กล่าวสอดคล้องกันว่า การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน และในการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรจะต้องอาศัยการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระบวนการสำคัญที่ควบคู่ไปกับการบริหาร คือ การนิเทศการสอนของผู้บริหาร โดยต้องเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทผู้นิเทศจะต้องทราบแนวทาง หลักการ เทคนิคและวิธีการนิเทศ การติดตามงาน โดยต้องทำความเข้าใจในเรื่องการนิเทศและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ถ่องแท้ โดยมีแนวทางและทิศทางการนิเทศการสอนในอนาคต มีจุดเน้นสำคัญอยู่ที่การนิเทศภายในโรงเรียนและการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาบุคลากร (Oliva & Pawlas, 2001: 565) ดังนั้น ในการนิเทศการสอน ผู้นิเทศต้องคำนึงถึงหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อที่จะพัฒนาการจัดการของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนของนักเรียน นักการศึกษาได้เสนอหลักการนิเทศการสอนที่สอดคล้องกันไว้ ดังนี้ 1) การนิเทศการสอนต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความร่วมมือร่วมใจระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศถูกต้องตามหลัก มีจุดหมาย เป้าหมายที่ชัดเจน มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และเป็นการสร้างเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 2) การนิเทศการสอนควรได้รับการปรับให้เข้ากับความต้องการของบุคลากรแต่ละคนในโรงเรียน 3) การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่เป็นขั้นตอนต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน 4) การนิเทศการสอนมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียนโดยดำเนินงานผ่านตัวกลาง คือ ผู้รับการนิเทศ 5) การนิเทศการสอนมุ่งเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย มีการยอมรับซึ่งกันและกัน 6) การนิเทศการสอนควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา 7) การนิเทศการสอนจะต้อง

เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือ 8) การนิเทศการสอนควรเป็นไปอย่างมีระบบและมีวิธีการในการศึกษา ปรับปรุงและประเมินผล 9) การนิเทศการสอนควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลและเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่และเป็นประชาธิปไตย 10) การนิเทศการสอนเป็นการประสานและการทำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครู 11) การนิเทศการสอนเป็นการส่งเสริม สร้างสรรค์ และเกี่ยวพันกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การสร้างมนุษยสัมพันธ์ 12) เป็นการช่วยครูให้เป็นผู้รู้จักคิดค้นวิธีการทำงานด้วยตนเอง 13) มีความสามารถในการทำงาน และสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง 14) เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เพื่อช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของตนเองได้ และ 15) เป็นการช่วยให้ครูเข้าใจปรัชญาการศึกษาได้ถูกต้องและสร้างความคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ สามารถเลือกนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ จากเหตุผลข้างต้นที่ได้กล่าวมา และสภาพจริงที่ปรากฏในโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
2. เพื่อออกแบบและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
3. เพื่อประเมินสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
4. เพื่อประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขอบเขตการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขอบเขตด้านเนื้อหา ความต้องการจำเป็นการนิเทศ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการขั้นตอนของการนิเทศ วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 113 คน

เอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎี กระบวนการขั้นตอนของการนิเทศ วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการจำเป็นการนิเทศ ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตด้านเนื้อหา จัดทำรูปแบบและคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบฉบับร่าง ตรวจสอบความเป็นไปได้และความถูกต้องของรูปแบบโดยกระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน มีการปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน และด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 10 ท่าน ทำการประเมินร่างรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของครูโรงเรียนอนุบาลสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ กระบวนการของการนิเทศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 8 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู

ขอบเขตด้านเนื้อหา รูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางที่ผู้วิจัยกำหนด

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย 4 ด้าน

1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
3. ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สิ่ง que ผู้เรียนได้รับ
4. การประเมินผล

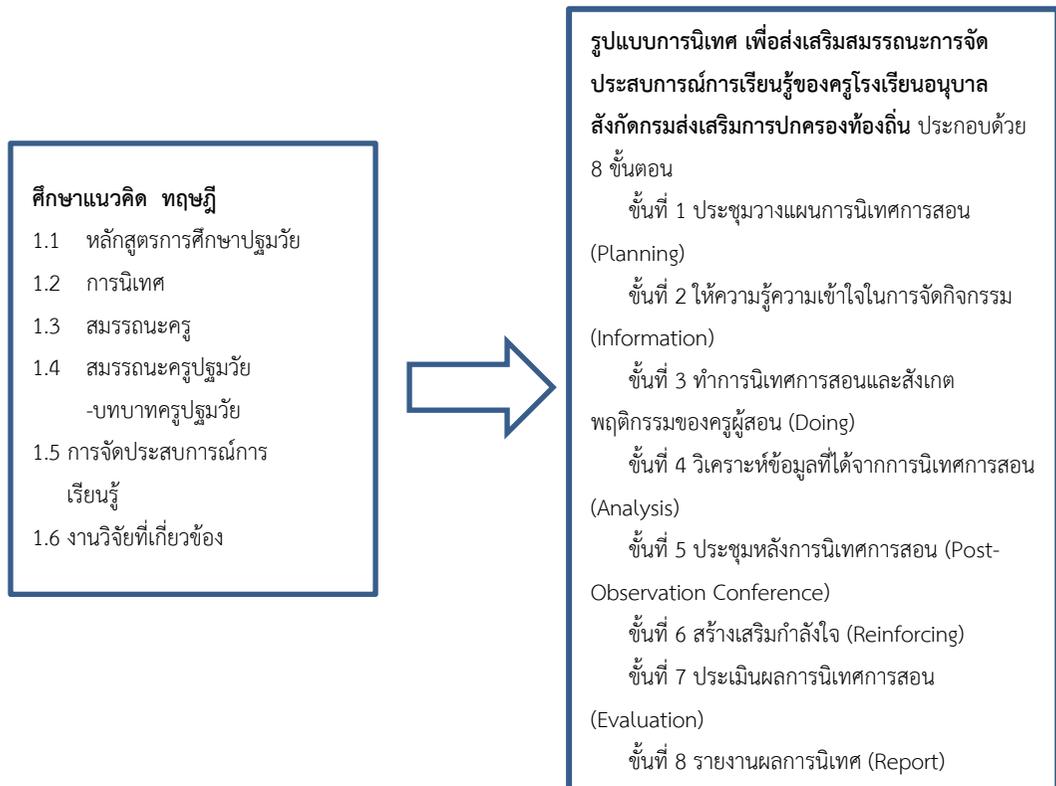
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประเมินความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้บริหาร 1 คน และครูโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ จำนวน 9 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลการประเมินของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 8 ขั้นตอน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการของการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กำหนดขั้นตอนของการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศ ด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 17 สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความต้องการจำเป็น การนิเทศการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบแบบประเมินความต้องการ สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและสร้างรูปแบบการนิเทศการสอน ผลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานขั้นที่ 1 นำมาใช้ในการกำหนดกรอบของการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการนิเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ยกร่างรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในการยกร่างรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการนิเทศ จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ ทั้งในและต่างประเทศ ผนวกกับข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจสภาพความต้องการจำเป็นของการนิเทศของครูผู้สอน จากขั้นตอนที่ 1 2) ตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศและคู่มือการดำเนินงานตามร่างรูปแบบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของร่างรูปแบบ มีวิธีการดำเนินการดังนี้ ประเมินความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพรูปแบบ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศที่สร้างขึ้น โดยการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับโรงเรียนต้นแบบกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ ที่เป็นโรงเรียนทดลอง จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครู 2) แบบประเมินสมรรถนะ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูล สมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ดำเนินการทดลองรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในสถานศึกษาดังกล่าว ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินสมรรถนะนำเสนอข้อมูลแบบตารางประกอบการพรรณนาความ สถิติที่ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการนิเทศการสอน (Evaluation) กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 17 ที่เป็นโรงเรียนทดลอง จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ และได้ดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา คือ ผู้บริหาร

สถานศึกษา ครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. แบบประเมินความมีประโยชน์ ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล จำนวน 8 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ประชุมวางแผนการนิเทศการสอน (Planning) ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม (Information) ขั้นที่ 3 ทำการนิเทศการสอนและสังเกตพฤติกรรมของครูผู้สอน (Doing) ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศการสอน (Analysis) ขั้นที่ 5 ประชุมหลังการนิเทศการสอน (Post-Observation Conference) ขั้นที่ 6 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing) ขั้นที่ 7 ประเมินผลการนิเทศการสอน (Evaluation) ขั้นที่ 8 รายงานผลการนิเทศ (Report) การวิเคราะห์ข้อมูล ความมีประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความมีประโยชน์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาความ สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น การนิเทศด้านการจัดประสบการณ์จัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากกลุ่มเป้าหมาย พบว่า

ความต้องการจำเป็นในการนิเทศ

ด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พบว่า ครูในโรงเรียนอนุบาล มีความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศ ด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$)

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ครูในโรงเรียนอนุบาล มีความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศ ด้านจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$)

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย พบว่า ครูในโรงเรียนอนุบาล มีความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$)

ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร พบว่า ครูในโรงเรียนอนุบาล มีความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศ ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$)

โดยนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนาแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และแนวทางการนิเทศ ของนักการศึกษาจาก Boyan & Copeland (1978); Glickman et al. (1995); สัจจ อุทรานันท์ (2530) สรุปได้ขั้นตอนการนิเทศ 8 ขั้นตอนดังนี้ 1) ประชุมวางแผนการนิเทศการสอน (Planning) 2) ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม (Information) 3) ทำการนิเทศการสอนและสังเกตพฤติกรรมของครูผู้สอน (Doing) 4) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศการสอน (Analysis) 5) ประชุมหลังการนิเทศการสอน (Post-Observation Conference) 6) สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing) 7) ประเมินผลการนิเทศการสอน (Evaluation) 8) รายงานผลการนิเทศ (Report)

ผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ของร่างรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านความถูกต้อง ($\bar{x} = 4.75$) อยู่ในระดับความถูกต้องมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 4.62$) อยู่ในระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.51$) อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด

3. ผลการประเมินสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 4 ด้าน ที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ คือ

ผลการประเมินความสามารถด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเตรียมแหล่งเรียนรู้ เอกสาร สื่อประกอบการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.66$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือสอดคล้องกับท้องถิ่น หรือบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และมีข้อมูลผู้เรียนที่จะนำไปเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$)

ผลการประเมินความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) รองลงมา คือ การวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ เรียนจากห้องสมุด และเรียนโดยบูรณาการ สาระทักษะ และคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) และการเลือกเรื่องที่เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$)

ผลการประเมินความสามารถด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด้านผลเรียนรู้ของผู้เรียน สิ่งที่ได้รับ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) รองลงมา คือ การตัดสินใจ ลงความเห็น เลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องและสถานการณ์ มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) และมีผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลาย แม้เรียนจากแผนการจัดประสบการณ์เดียวกัน สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$)

ผลการประเมินความสามารถด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด้านการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) รองลงมา คือ วิธีการและเครื่องมือสอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$) และสอดคล้องกับจุดประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$)

4. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ต่อรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียน

อนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนประชุมหลังการนิเทศ (Post-Observation Conference) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสะท้อนผลการนิเทศสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ครูรับรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$) และให้ข้อเสนอแนะครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมาคือ ขั้นตอนประชุมวางแผนการนิเทศ (Planning) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กำหนดปฏิทินการนิเทศชัดเจนและเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) และประชุมชี้แจงให้ทราบเป้าหมายในการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) และขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้การนิเทศ (Analysis) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศตามข้อมูลจริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยมุ่งพิจารณาเน้นการเปลี่ยนพฤติกรรมครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$)

สรุปและอภิปรายผล

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไปทดลองใช้

1. ลักษณะสำคัญของรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญ 8 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ประชุมวางแผนการนิเทศการสอน (Planning) คือ การประชุมชี้แจงให้รับทราบเป้าหมายของการนิเทศการสอน จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม (Information) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรม การสัมมนา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ขั้นที่ 3 ทำการนิเทศการสอนและสังเกตพฤติกรรมของครูผู้สอน (Doing) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการสอน โดยมีเครื่องมือในการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศการสอน (Analysis) คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาวิเคราะห์ผลการนิเทศการสอน ว่าพฤติกรรมของครูผู้สอนมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 5 ประชุมหลังการนิเทศการสอน (Post-Observation Conference) คือ การสรุปผลการนิเทศการสอนว่า ครูผู้สอนมีสมรรถนะการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างไร ต้องแก้ไขในจุดใด

ขั้นที่ 6 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing) คือ การเสริมแรงทางบวก เช่น ให้รางวัล ให้คำชมเชย ประกาศเกียรติคุณแก่ครูผู้สอนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดีเป็นตัวอย่าง

ขั้นที่ 7 ประเมินผลการนิเทศการสอน (Evaluation) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการสรุปผลการนิเทศการสอนของครูผู้สอนในการเพิ่มสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีพฤติกรรม ทักษะ กระบวนการ และเจตคติอย่างไร

ขั้นที่ 8 รายงานผลการนิเทศ (Report) คือ จัดทำเล่มรายงาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ซึ่งลักษณะ 8 ขั้นตอน ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรา เล่าเรียนดี (2550) ซึ่งให้แนวคิดไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน กำหนดแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา 2) ระบุปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหาและวิธีการนิเทศ 3) วางแผนแก้ปัญหา วางแผนการนิเทศ เลือกเครื่องมือสังเกตการณ์สอน 4) ประชุมก่อนการสังเกตการณ์สอน และการนิเทศ 5) สังเกตการณ์สอนตามแผนที่กำหนด และ 6) ประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลย้อนกลับ

สอดคล้องกับแนวคิดของ สงัด อุทรานันท์ (2530) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ 3) การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ 4) การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ 5) การประเมินผลการนิเทศ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Boyan & Copeland (1978) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษา 4 ขั้นตอน คือ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre-Observation Conference) 2) การสังเกตการสอน (Observation) พฤติกรรมการสอนที่ระบุในขั้นที่ 1 3) การวิเคราะห์การสอน (Analysis) 4) การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post-Observation Conference) สอดคล้องกับแนวคิดของ กลlickแมน และคณะ (Glickman et al., 1995) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ 1) ประชุมก่อนการสังเกตการสอน 2) สังเกตการสอนในชั้นเรียน 3) วิเคราะห์ผลการสังเกตและกำหนดยุทธวิธีการประชุม 4) ประชุมเพื่อการนิเทศ 5) ประชุมเสนอผลการวิเคราะห์การสังเกตการสอน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรรณพร สุขอนันต์ (2550) รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรประกอบด้วยปัจจัยดำเนินการ 8 ปัจจัย ที่มีความสำคัญต่อการนิเทศภายใน ได้แก่ 1. การวางแผนกลยุทธ์ 2. เทคนิคการนิเทศ 3. บทบาทหน้าที่ 4. การประเมินผล 5. การสร้างเครือข่าย 6. การพัฒนา 7. สื่อและเครื่องมือนิเทศ 8. มนุษย์สัมพันธ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง (2553) การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 นครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) คัดกรองระดับความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของครู 2) ให้ความรู้ก่อนการนิเทศ 3) ดำเนินการนิเทศ 4) ประเมินผลการนิเทศ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สามารถ ทิมนาค (2551) การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลlickแมน (Glickman et al., 1995) เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลlickแมนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทยที่เรียกว่า “AIPDE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการณ์นิเทศ (Doing : D) ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศการสอน 3 ขั้น คือ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 2) การสังเกตการสอน 3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน ขั้นที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการประเมิน ด้านความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจสืบเนื่องมาจาก ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศฯ ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน และครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศฯ ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ประเมินเชิงสรุปผลรวมของรูปแบบการนิเทศฯ สอดคล้องกับแนวทางการประเมินอภิमान ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงมาก แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศฯ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีคุณค่า และมีประโยชน์กับการจัดการศึกษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษา

3. สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า

สมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู ทั้ง 4 ด้าน คือ

1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร 2) ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือสอดคล้องกับท้องถิ่นหรือบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชา 3) เตรียมแหล่งเรียนรู้ เอกสาร สื่อประกอบการเรียนรู้ 4) มีข้อมูลผู้เรียนที่จะนำไปเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ 1) เลือกเรื่องที่จะเรียน 2) วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) เรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ 4) เรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม 5) เรียนจากห้องสมุด 6) เรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน 7) เรียนโดยบูรณาการ สาระทักษะ และคุณธรรม

3. ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สิ่งที่ผู้เรียนได้รับ คือ 1) มีผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลาย แม้เรียนจากแผนการเรียนรู้เดียวกัน 2) มีผลงานเชิงสร้างสรรค์ 3) มีผลงานที่ภาคภูมิใจ 4) สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง 5) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่ม 6) ตัดสินใจ ลงความเห็น เลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องและสถานการณ์ 7) มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก

4. การประเมินผล ด้านทักษะการจัดประสบการณ์ คือ 1) สอดคล้องกับจุดประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง 2) วิธีการและเครื่องมือสอดคล้องกัน 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

ซึ่งผลการประเมินสมรรถนะครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จรูญพร ลำไย (2552) การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหารเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1. หลังจากครูผู้สอนได้รับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหาร ครูมีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นโดยครูที่ได้รับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถสูงกว่าครูที่ได้รับการนิเทศโดยผู้บริหาร 2. ครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหารมีความเห็นว่าการนิเทศการสอนช่วยให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ประสบผลสำเร็จและการวิจัยในชั้นเรียนช่วยพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประกายมาตย์ ทองอินทร์ (2553) การปฏิบัติการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติการนิเทศการสอนของโรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในเครือข่ายองค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สามารถพัฒนาสมรรถนะความสามารถการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูได้ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรรูปแบบการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล ไปใช้ในโรงเรียนอนุบาลที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ผลจากการนำรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไปใช้ พบว่า การติดตามประเมินผลการนิเทศ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้รูปแบบ เพื่อให้การดำเนินการนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ผู้นิเทศจะต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาให้ความช่วยเหลือแก่ครู และให้ครูผู้ถูกนิเทศรู้สึกเป็นกัลยาณมิตรให้มากที่สุด

3. จากผลการนำรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไปใช้ ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในระดับปฐมวัยเป็นอย่างดี ผู้นิเทศเป็นพี่เลี้ยงและชี้แนะครู ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจในการจัดกิจกรรมได้เต็มตามศักยภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัย โดยศึกษาต่อเมื่อนำรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ไปใช้ในโรงเรียนแล้ว เกิดผลกระทบกับโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างไร คุณภาพการศึกษาดีขึ้นอย่างไร

2. ควรทำการวิจัย การนำรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล ในเรื่องเฉพาะเจาะจงลงไป เช่น พัฒนาด้านการจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล การจัดทำแผนประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *การนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมตราว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2554). *นโยบายการจัดการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- จรูญพร ลำไย. (2552). *การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหารเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประกายมาตย์ ทองอินทร์. (2553). *การปฏิบัติการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 นครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์. (2556). *รายงานประเมินตนเอง*. พิษณุโลก: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). *รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วัชรมา เล่าเรียนดี. (2550). *การนิเทศการสอน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สามารถ ทิมนาค. (2551). *การพัฒนาแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น. (2556). *สถิติข้อมูลโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ). (2557). *รายงานผลการประเมินรอบสามโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.).
- Boyan & Copeland. (1978). *Guiding Clinical Experiences Effective Supervision in Teacher Education*. USA : United States of America.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (1995). *Supervision of Instruction: A Developmental Approach* (3rd ed.). Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Oliva, P. F., & Pawlas, G. E. (2001). *Supervision for Today's Schools* (6th ed.). New York: John Wiley & Sons.